

Çocuğun Güvenliğinde Ebeveyn Rolü

Çocuklarımızın güvenliği, yalnızca fiziksel tehlikelerden korunmalarıyla sınırlı değildir. Kendilerini güvende hissetmeleri, rahatsız oldukları durumları ifade edebilmeleri, yardım isteyebilmeleri ve başkalarının haklarına saygı göstermeleri de güvenliğin bir parçasıdır. Bu becerilerin gelişmesi, aile ile okulun birbirini tamamlayan yaklaşımını gerektirir.

01 Güvende Olmak ve Güvende Hissetmek

Çocuklarla güvenlik hakkında yaşlarına uygun biçimde konuşmak; bedensel ve kişisel sınırlarını tanımalarına, rahatsız oldukları bir durumdan uzaklaşmalarına ve güvenilir bir yetişkine başvurmalarına yardımcı olur. Güvenli bir ilişki, çocuğun yaşadığı güçlüğü saklamak yerine paylaşmasını kolaylaştırır.

02 Çocuğum Bir Sorun Yaşadığında Bana Anlatabilir mi?

Bir çocuk; tehdit, zorbalık, şiddet ya da başka bir rahatsız edici durum anlattığında vereceğimiz ilk tepki çok önemlidir. Sakin kalmak, onu suçlamadan dinlemek ve güvenlik ihtiyacını değerlendirmek; kendini anlaşılmış hissetmesine yardımcı olabilir. Çocuğun ayrıntıları tekrar tekrar anlatmasına gerek kalmadan da uygun desteğe ulaşması sağlanabilir.

× Kaçınmamız Gereken İfadeler

"Neden daha önce söylemedin?"

"Sen ne yaptın da böyle oldu?"

"Bunda korkacak ne var?"

✓ Tercih Edebileceğimiz İfadeler

"Bunu benimle paylaştığın için teşekkür ederim."

"Ne olduğunu anlamak istiyorum."

"Bu durum seni korkutmuş olabilir."

03

Şiddeti ve Riskli Davranışları Erken Fark Etmek

Çocukların güvenliğini sağlamak, yalnızca zarar görmelerini önlemek değil; başkalarına zarar verebilecek davranışları da zamanında fark etmektir. Tekrarlayan rahatsız edici davranışlar sergileme, kasıtlı zarar verme, şiddeti bir sorun çözme yolu olarak kullanma ve başkalarının sınırlarını sürekli ihlâl etme gibi durumların erken fark edilmesi büyük önem taşır.

i

Bunların görülmesi, bir çocuğun ileride suç işleyeceği anlamına gelmez ancak nedenlerini anlamayı ve ihtiyaç hâlinde uzman desteğine başvurmayı gerektirebilir.

04

Evde Takip: İlgî, Sınır ve Sorumluluk

Çocukların davranışlarını yalnızca okulda gözlemlemek yeterli değildir. **Evdeki tutumları, arkadaş ilişkileri, dijital etkileşimleri ve davranışlarındaki değişimler de oldukça önemlidir.** Takip; gizlice ve sürekli kontrol etmekten çok, çocuğun yaşına uygun biçimde onunla ilgilenmek, iletişimde kalmak ve ona açık sınırlar koymaktır.

İlişkilerini tanımak

Arkadaş çevresi, yaşadığı anlaşmazlıklar ve dışlanma deneyimleri hakkında sohbet etmek; çocuğun dünyasını daha yakından tanımaya yardımcı olur.

Davranışları küçümsememek

Tekrarlayan olumsuz söz ve davranışlar "Şakaydı." ya da "Çocuktur." denilerek geçiştirildiğinde önemli işaretler gözden kaçabilir.

Sınır koymak ve model olmak

Öfke hissedilebilir ancak zarar vermenin kabul edilemeyeceği, yalnızca yetişkinlerin tutarlı tutumlarıyla öğrenilir.

Değişimleri fark etmek

Belirgin ve süregelen davranış değişimleri, çocuğun neler yaşadığını anlamak için önemli ipuçları verebilir.

Devamı sonraki sayfada: Merakla dinlemek →

04 · EVDE TAKİP

Merakla dinlemek

Güvenlik üzerine konuşmak için özellikle bir olayın yaşanması gerekmez. Günlük sohbetlerde şu sorular yol gösterici olabilir:

“

Biri seni rahatsız ettiğinde kimden yardım isteyebilirsin?

“

Bir arkadaşının rahatsız edildiğini görürsen ne yapabilirsin?

“

Çok öfkелendiğinde kimseye zarar vermeden nasıl hareket edebilirsin?

05

Dijital Ortamda Güvenlik ve Sorumluluk

Güvenlik, ekran süresinin ötesine uzanır. Şiddet içeren görüntüler, çevrim içi zorbalık, tehdit, mahremiyeti ihlâl eden paylaşımlar ve başkalarına ait görüntülerin izinsiz yayılması; çocuklarla yaşlarına uygun biçimde konuşulabilecek konulardır. Çocuğunuzun dijital deneyimlerine ilgi göstermek ve rahatsız edici bir içerikle karşılaştığında bunu ceza korkusu yaşamadan paylaşabileceğini ona hissettirmek önemlidir.

- Ekran kurallarını birlikte belirlemek; şifrelerin arkadaşlarla bile paylaşılmamasını konuşmak.
- Gizlilik ve konum ayarlarını birlikte gözden geçirmek yararlı olabilir.
- Şiddet içeren görüntüleri paylaşmak yerine bildirme yollarını konuşmak.
- Gizlice denetlemek yerine birlikte bakmak; oynanan oyunlar ve izlenenler hakkında konuşmak.

Çocuğunuz internette kırııcı, tehdit eden ya da utandıran mesajlar alıyorsa:

1

Karşılık vermemek

Yanıt vermek çoğu zaman durumu büyütebilir.

2

Kanıtı saklamak

Mesajlar silinmeden ekran görüntüsü alınması yararlı olabilir.

3

Engelleme ve şikâyet

Kişiyi engellemek ve uygulamaya şikâyetle bulunmak bir seçenektir.

4

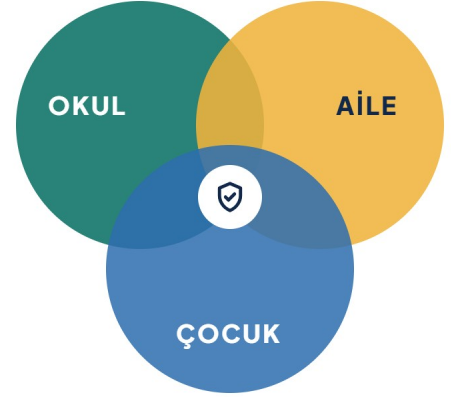
Okulu bilgilendirmek

Mesajlar okuldan biriyle ilgiliyse okulun haberdar olması önemlidir.

06

Okul ve Aile: Ortak Farkındalık, Ortak Hareket

Okulda görülen bir davranış, evde gözlenmeyebilir; evde fark edilen bir güçlük de okulda henüz belirginleşmemiş olabilir. Bu nedenle kaygı uyandıran durumların zamanında paylaşılması, çocuğun etiketlenmeden değerlendirilmesi ve destek planının okul-aile iş birliğiyle yürütülmesi önemlidir.

Zamanında paylaşmak

Etiketlemeden değerlendirmek

Okul-aile iş birliğiyle destek

ACİL GÜVENLİK RİSKİ

Acil güvenlik riski bulunan durumlarda öncelik, çocuğun ve çevresindekilerin güvenliğinin sağlanması ile gerekli kurumsal ve resmî başvuru yollarının izlenmesidir.

**Bir davranışı anlamaya çalışmak,
o davranışı onaylamak demek değildir.**

Çocuklarımızın davranışlarının sorumluluğunu almalarını desteklemek, yetişkinlerin ortak görevidir.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi
Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Okulları